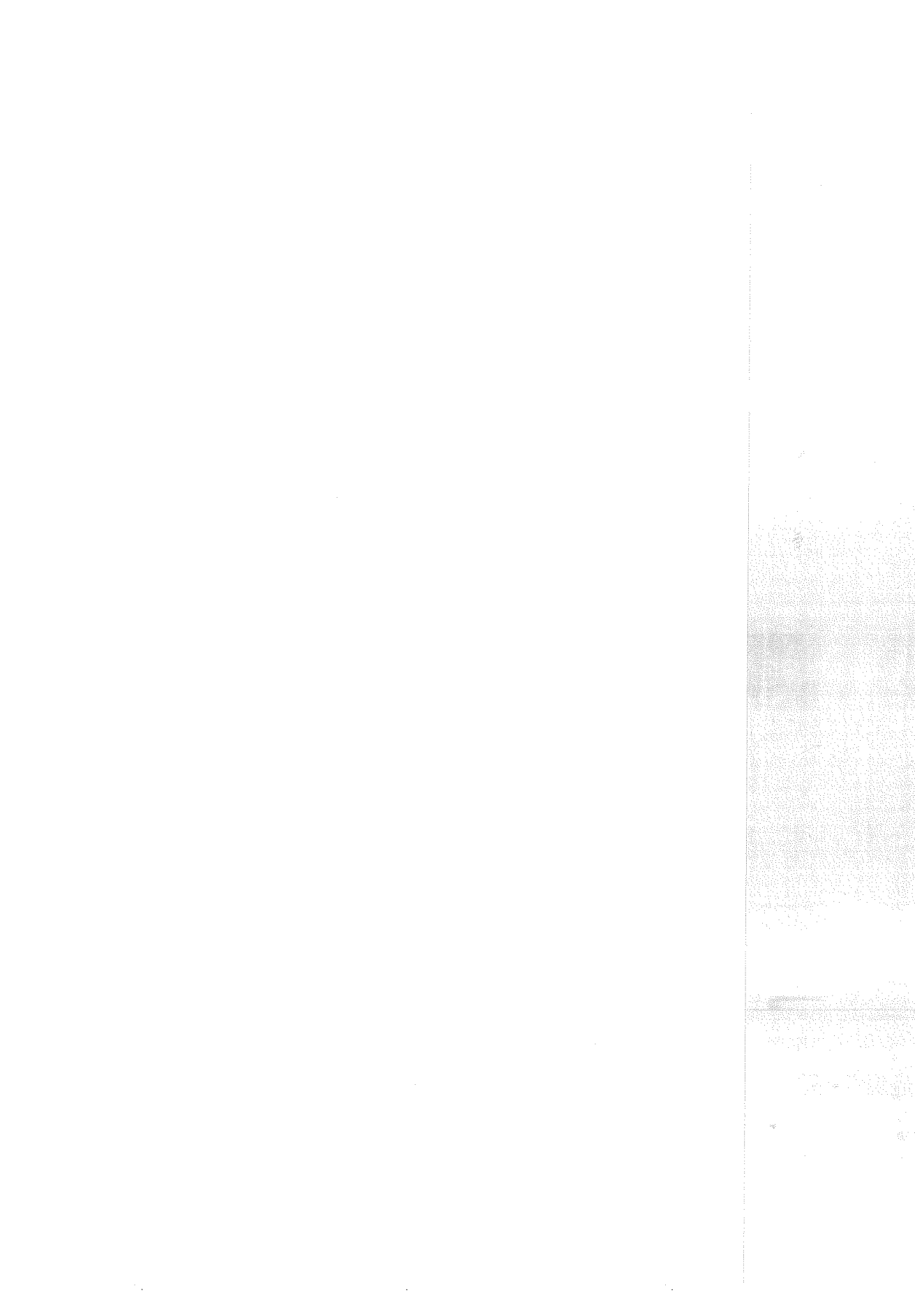

II.

Az Alkotmánybíróság teljes ülésének
és háromtagú tanácsának
a Magyar Közlönyben közzétett végzései

52/1993. (X. 7.) AB végzés

Az Alkotmánybíróság jogszabály alkotmányellenességének utólagos megállapítása iránt benyújtott indítványok alapján meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a 24/1992. (V. 26.) OGY határozat, valamint az 1991. évi LXXV. törvény 3. §-a alkotmányellenességének megállapítására irányuló indítványokat érdemi vizsgálat nélkül visszautasítja.

Az Alkotmánybíróság ezt a végzését a Magyar Közlönyben közzéteszi.

INDOKOLÁS

I.

1. Több indítványozó kezdeményezte a Lágymányosi Duna-híd és csatlakozó úthálózata megvalósításáról szóló 24/1992. (V. 26.) OGY határozat alkotmányellenességének utólagos vizsgálatát, mert az, véleményük szerint, ellentétes az Alkotmánynak az alapjogokat garantáló 8. § (1) bekezdésével, az egészséges környezethez való jogot szabályozó 18. §-ával, a gyermekek védelméről szóló 67. § (1) bekezdésével, valamint a lehető legmagasabb szintű testi és lelki egészség jogát tartalmazó 70/D. § (1) bekezdésével.

2. Az indítványozók egyikének egy korábbi beadványa az országgyűlési határozattal összefüggésben kérte felülvizsgálni mindazokat az állami és önkormányzati döntéseket is, amelyek összefüggésben voltak a Lágymányosi Duna-híd és csatlakozó úthálózata megvalósításával. E kifogásolt aktusok a következők voltak:

a) Az 1996. évben megrendezendő Világkiállításról szóló 1991. évi LXXXV. törvény 3. §-a, amely elrendelte, hogy a Világkiállítás megvalósításához Budapest fővárosnak a törvény mellékletében meghatározott területét, összesen mintegy 80 hektárt kell rendelkezésre bocsátani.

b) A Közlekedési, Hírközlési és Vízügyi Minisztérium „idevonatkozó döntései”.

c) Budapest XI. kerületi Önkormányzatának 150/1993. számú és 153/1993. számú határozatában szereplő „alagutas megoldás pénzügyi alapja”.

II.

1. Az Alkotmány 32/A. § (1) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság felülvizsgálja a jogszabályok alkotmányosságát, illetőleg ellátja a törvénnyel

hatáskörébe utalt feladatokat. Az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 1. § b) pontja alapján az Alkotmánybíróság hatásköre jogszabály, valamint az állami irányítás egyéb jogi eszköze alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára terjed ki.

Az állam szerveinek jogalkotó hatáskörét átfogóan az Alkotmány és a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény (a továbbiakban: Jat.) szabályozza. A Jat. határozza meg azt is, hogy az állami szervek aktusai közül melyek minősülnek jogszabálynak és melyek azok, amelyek az állami irányítás egyéb jogi eszközei közé tartoznak. Önmagában véve azonban az, hogy valamely aktust olyan elnevezés alatt bocsátanak ki, amelyet a Jat. a jogszabályok vagy az állami irányítás egyéb jogi eszközei megjelölésére használ, még nem szükségképpen alapozza meg az adott aktus felülvizsgálatára nézve az Alkotmánybíróság hatáskörét. A hatáskör vizsgálatánál nem az aktus elnevezése, hanem a benne foglalt rendelkezések jogi jellege az irányadó.

Az Alkotmány és a Jat. rendelkezései alapján az Országgyűlés határozata nem tekinthető jogszabálynak. A Jat. 46. § (1) bekezdése értelmében az Országgyűlés határozatban szabályozza az általa irányított szervek feladatait, a saját működését és állapítja meg a feladatkörébe tartozó terveket. A 46. § (2) bekezdése szerint e rendelkezés nem érinti az Országgyűlés egyedi határozat meghozatalára vonatkozó jogát.

E törvényi szabályoknak megfelelően tehát nem minden országgyűlési határozat tartozik az állami irányítás egyéb jogi eszközei körébe, csak azok, amelyek a 46. § (1) bekezdésében foglalt tartalommal bírnak. A 46. § (2) bekezdése kifejezetten kizárja az állami irányítás egyéb jogi eszközei köréből a parlament egyedi határozatait.

Az Alkotmánybíróságnak tehát hatásköre vizsgálata során abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az indítványozók által támadott 24/1992. (V. 26.) OGY határozat minősíthető-e a Jat. 46. § (1) bekezdése alapján az állami irányítás egyéb jogi eszközei körébe tartozó normatív határozatnak.

A vizsgált határozat a Lágymányosi Duna-híd és csatlakozó úthálózata megvalósítására vonatkozó konkrét döntéseket foglal magában, tehát nem tekinthető normatív határozatnak.

Mind ezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a kifogásolt országgyűlési határozat alkotmányellenességének vizsgálatára nincs hatásköre. Ezért az erre vonatkozó indítványokat – érdemi vizsgálat nélkül – visszautasította.

2. Ugyancsak hatáskörének hiányát állapította meg az Alkotmánybíróság az országgyűlési határozattal összefüggésben kifogásolt állami és önkormányzati döntésekkel kapcsolatban. Ezek a döntések tartalmi értelemben szintén nem minősíthetők sem jogszabálynak, sem az állami irányítás egyéb jogi eszközének. A Világkiállítás területéről szóló, formai értelemben törvényi rendelkezés tartalmilag úgyszintén konkrét egyedi döntést foglal magában, így normatív tartalommal nem

bír. Ezért az Alkotmánybíróság az e döntésekkel kapcsolatos indítványokat is, hatáskör hiányában – érdemi vizsgálat nélkül – visszautasította.

Budapest, 1993. október 5.

Dr. Sólyom László s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
előadó alkotmánybíró

Dr. Ádám Antal s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kilényi Géza s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lábady Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schmidt Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszky Ödön s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Vörös Imre s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 922/B/1992.

Közzétéve a Magyar Közlöny 1993. évi 143. számában.

50/1993 (IX. 14.) AB végzés

Az Alkotmánybíróság állami irányítás egyéb jogi eszközei alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára és e rendelkezések megsemmisítésére irányuló indítvány ügyében meghozta az alábbi

végzést:

Az Alkotmánybíróság a művelődési és közoktatási miniszternek a Regionális Oktatási Központok létesítéséről szóló tájékoztatója, valamint a Művelődési és Közoktatási Minisztérium helyettes államtitkára által a Regionális Oktatási Központ igazgatói állásaira közreadott pályázati hirdetmény alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló indítványt, és e rendelkezések megsemmisítésére vonatkozó kérelmet visszautasítja.

Az Alkotmánybíróság végzését a Magyar Közlönyben közzéteszi.

INDOKOLÁS

I.

Az Alkotmánybíróság előtt folyamatban lévő ügyben az indítványozó lényegében azt sérelmezte, hogy „a miniszteri tájékoztatóban és a pályázati felhívásban az oktatási ágazati és személyzeti irányítást kívánja a miniszter újra szabályozni. Az irányítás újra szabályozása pedig – éppen normatív jellege miatt – rendeletalkotási tárgy és rendeleti jogforrási szint.”

Véleménye szerint a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény (a továbbiakban: Jat.) 55. §-át sértő módon ez a tájékoztató nem tényeket közöl, hanem a Regionális Oktatásügyi Központok (a továbbiakban: ROK) létrehozását mondja ki.

A pályázati felhívás pedig – álláspontja szerint – nem a hatáskörrel rendelkező minisztertől, hanem a helyettes államtitkártól származik. A pályázati feltételekkel pedig ezen a szinten lényegében olyan hatásköröket jelöl meg, amelyek meghatározása még a miniszter hatáskörét is meghaladják, és az oktatási törvény végrehajtási rendeletével – a 41/1985. (X. 5.) MT rendelettel – valamint a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvénnyel is ellentétesek. Az indítványozó a minisztérium intézkedéseit azért is sérelmesnek tartja, mert mindez a készülő új oktatási törvényt megelőzően történt.

II.

Az indítványozó alkotmányos összefüggést nem hozott fel, csupán a jogalkotás menetében a törvényi hierarchia sérelmére és egyes jogszabályok kollíziójára utalt.

Az Alkotmánybíróság – korábban kifejtett álláspontja szerint – a Jat. sérelmét önmagában nem lehet alkotmányellenesnek tekinteni csak akkor, ha más alkotmányos alapjogot, vagy alkotmányos szabályt is sért a kifogásolt rendelkezés. Ugyanígy kezeli az Alkotmánybíróság a jogszabályi kollízió kérdését is.

Az indítvánnyal összefüggésben ilyen alkotmányos sérelmet az indítványozó nem jelölt meg.

Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a művelődési és közoktatási miniszternek szám nélküli, és a Művelődési Közlöny 1992. évi 12. számában a ROK-ok létesítéséről kiadott tájékoztatója csupán tényeket közöl. Az intézmények létrehozása ugyanis nem a tájékoztatóval, hanem az 1991. évi XX. törvény 99. § és 106. §-ában foglalt felhatalmazás alapján az 1992. évi XXXVIII. törvény 88. §-a szerint meghozott határozattal, a jóváhagyott alapító okirattal, a nyilvántartásba vétellel, valamint az 1992. évi költségvetésben a működéshez való pénzügyi fedezet biztosításával történt meg.

Az alapító okiratból megállapíthatóan a ROK-ok a minisztert központi ágazati irányítási feladatai ellátásában segítik, azon feladat- és hatáskör ellátásában, amelyet az oktatásügy területén számára az 1985. évi I. törvény előír, majd a 41/1985. (X. 5.) MT rendelet részletez.

Az így és ilyen feladatokkal alapított szervezetek jegyzékének közreadása tehát csupán tájékoztatást jelent.

A közreadás miniszteri tájékoztatóban történt meg, majd a Regionális Oktatási Központok alapító okiratainak módosításáról és közzétételéről a miniszter utóbb a 4/1993. (III. 2.) MKM rendelet szintjén is gondoskodott. (MK 1993. 24. sz.)

III.

Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy sem a helyettes államtitkári tájékoztató, sem pedig a pályázati hirdetemény a Jat. szerint nem minősül az állami irányítás egyéb jogi eszközének, így annak felülvizsgálata nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe.

De nem tartozik hatáskörébe a ROK-ok alapító okiratának módosításáról és közzétételéről szóló 4/1993. (III. 2.) MKM rendelet sem.

A rendeletben foglaltaknak – a már kifejtettek szerint – nincs konstitutív hatálya, s így normatív tartalma sem. Tartalmát tekintve az csupán tájékoztató.

Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint, ha valamely egyedi aktus jogszabály vagy az állami irányítás egyéb jogi eszköze formáját ölti is, (mint például adott esetben a miniszter központi ágazati irányítási tevékenységét szolgáló helyi szervezet

alapításáról szóló okirat közreadása, vagy akár „az állami irányítás egyéb jogi eszköze” formájában közzétett kinevezés, fegyelmi döntés stb), és általános normatív tartalma nincsen, ez a jogszabályt vagy az állami irányítás egyéb jogi eszközét nem teszi alkalmassá arra, hogy az Alkotmánybíróság utólagos alkotmányossági vizsgálata alá vonhassa.

Az ilyen egyedi döntések, nem normatív tartalmú intézkedések felülvizsgálatára ugyanis, megjelenésük jogszabályi szintjére vagy formájára tekintet nélkül az Alkotmánybíróságnak a róla szóló 1989. évi XXXII. törvény (az Abtv.) szerint nincsen hatásköre.

Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az indítványt, mint hatáskörébe nem tartozót, visszautasította.

Az Alkotmánybíróság jelen végzését, annak elvi jelentőségére figyelemmel a Magyar Közlönyben közzéteszi.

Budapest, 1993. szeptember 1.

Dr. Kilényi Géza s. k.
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó András s. k.
alkotmánybíró

Dr. Zlinszky János s. k.
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 1637/B/1992.
Közzétéve a Magyar Közlöny 1993. évi 127. számában.